

Šolske potreščine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“.)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnarjevih zvezkov ter vseh priprav za obrtno-nadaljevalne šole.

Cene nizke!

Postrežba točna!

Čestita družba!

V imenu mesta Postojne Vas presrečno pozdravljam. Veseli me, da se vrši današnje slavnostno zborovanje pri nas in da ob tej priliki praznujete 25letnico obstanka svojega društva v Postojni, kjer je pred 25 leti dal inicijativo za ustanovitev tega društva Vaš tu navzoči častni član, vodja g. Jakob Dimnik, ki ga še tu posebej pozdravljam. — V Postojni je stekla zibelka vašemu društvu. Dovolite mi, da se pri tej priliki spominjam nekoliko zgodovine učiteljstva iz preteklega stoletja. Ako na to pomislim, moram vzkliniti: učitelj-trpin! Pred ustavno dobo in tudi potem je bil učitelj odvisen od raznih faktorjev; v sedanosti pa se mora boriti za svojo eksistenco, za izboljšanje svojega gmotnega položaja. Vzkliti »učitelj-trpin« je še danes popolnoma upravičen.

Skoro do polovice preteklega stoletja je opravljal službo učitelja cerkvenik, ki je bil obenem tudi organist. Tak učitelj je bil popolnoma odvisen od cerkve in farovža. Pozneje se je sicer skrbelo za naraščaj učiteljstva, vendar učitelj ni mogel priti do iste veljave, ki mu gre. Šele po odpravi konkordata leta 1868, s katerim se je odvzelo cerkveni oblasti vodstvo šole, je začel učitelj prosteje dihati. Postavljal se je začel na stališče, da zamore otroke edino na podlagi materinega jezika prav vzgajati. A žalibog, da ta ideja takrat ni bila izvedljiva, ker je še vedno roka Bach-Metternichova sistema, ki je uvedel nemščino tudi v ljudske šole, tlačila to cvetko ob tla.

Kakor žarki jutranjega solnca je vplivala Hohenwartova vlada, ki je nastopila let 1871. Ta vlada je začela izvrševati enakopravnost. Uvedla je slovenski učni jezik tudi v nižje razrede srednjih šol. Vendar so jo takratne politične razmere prisilile, da je morala po kratkem vladanju odstopiti. Nastopila je nato ustavoverna stranka, ki je imela sicer ustavo na jeziku, pa je ni nikdar izvršila. Rodilo se je ministristvo Auersperg-Lasser, ki je bilo najnasilnejše za avstrijske Slovence. S kruto roko se je zatiralo vsako narodno gibanje in če so se vršile volitve, so bile denunciacije in zaradi tega hišne preiskave pri narodnjakih na dnevnem redu. Taki vladi so morali biti tudi uradniki in učitelji brezpogojno pokorni in nikoli ne bom pozabil, kako so pri neki volitvi uradniki nastopili z uradnimi čepicami, ovenčanimi s hrastovimi listi. V istem času je nastopila v Ljubljani mrzla »Sima«, ki je zasnovala »den krainischen Lehrerverband«, ki je imel namen pritegniti v to društvo vse brezznačajne učitelje. Ta »Lehrerverband« je snoval po deželi svoje »Zweigvereine« in tak »Zweigverein« je zasnoval tudi za naš politični okraj. V čast našemu učiteljstvu moram poudarjati, da so bili jako redki tisti brezznačajnejši, ki so pristopili temu nemškutarskemu društvu. Udeležba je bila tako pičila, da so narodnjaki pričeli to društvu hudomušno nazivati »Zwergverein«. Po kratkem bolehanju in hiranju je to društvo v našem okraju srečno zaspalo.

Šele od leta 1880. naprej, ko je nastopila Taaffejeva vlada in je bil na Kranjskem deželni predsednik baron Winkler, se je pričelo učiteljstvo prosteje gibati. V tej dobi so bile organizacije društev in stanov v polnem tiru. Takrat se je preorganizirala socialno demokratična stranka, različne druge stranke in tudi učiteljstvo. Prvo učiteljsko društvo se je zasnovalo na Spodnjem Štajerskem in je izdajalo svoj strokovni organ »Popotnik« v Mariboru, med tem je že tudi »Učiteljski Tovarš« v Ljubljani pod spretnim vodstvom nepozabnega Andreja Praprotnika vršil svojo dolžnost. Med tema dvema listoma je nastal boj, ki pa je rodil to dobro, da se je leta 1888 zasnovala »Zaveza slov. učiteljskih društev«, kateri naj bi pristopila vsa že obstoječa in še snuječa se učiteljska društva. In to leto se je ustanovilo tudi Vaše društvo, ki danes praznuje svojo 25letnico.

Gospod predsednik je pripomnil, da razburkani politični valovi bijejo ob Vaše društvo. Pa to naj Vas ne straši, ne pustite se izvabljati po lepih pogledih kranjske Libuše, »zakaj vladni sistemi se izpreminjajo, načela in društva pa ostajajo.« — Vaša stanovska čast naj Vas veže na Vaše društvo, bodite solidarni, prej ali slej pridete gotovo do svojega cilja; saj niste osamljeni: za Vami stoji poleg Vaše »Zaveze« cela vrsta slovanskih učiteljskih društev in mogočna Zveza vseh tostranskih slovanskih učiteljskih društev, ki

šteje že sedaj 27.000 članov, to je faktor, s katerim mora vsaka vlada računati.

Končujem svoja izvajanja, želim, da bi Vaše društvo praznovalo tudi svojo 50letnico in želim vašemu današnjemu zborovanju mnogo uspeha. (Dolgotrajno ploskanje in odobravanje.) (Dalje.)

Iz naše organizacije.

SKUPNE ZADEVE.

IZ ZAVEZE AVSTR. JUGOSLOVANSKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV.

Delegata so dalje prijavila sledeča Zavezina društva: — XXIV. Učiteljsko društvo za šolski okraj Rudolfovo.

81. Viljem Gebauer, nadučitelj — Smihel;

82. Franc Hočevnar, nadučitelj, Birčna vas;

83. Franc Zagorc, nadučitelj — Bela cerkev;

84. Martin Matko, nadučitelj — Toplice.

XXV. Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj.

85. Josip Lapajne, nadučitelj — Cerklje;

86. Karel Završnik, učitelj — Duplje;

87. Fran Čiuha, nadučitelj — Smlednik;

88. Ivanka Lampe, učiteljica — Predosije;

89. Lovro Perko, nadučitelj — Poljane.

Namestniki:

25. Ana Mally, učiteljica — Primskovo.

26. Leopold Ažman, nadučitelj — Zabnica.

27. Janja Miklavčič, učiteljica — Kranj.

XXVI. Litijško učiteljsko društvo:

90. Ivan Bezeljak, nadučitelj — Vače;

91. Matija Pelko, učitelj — Toplice pri Zagorju;

92. Josip Zajec, nadučitelj — Vel. Gaber.

Namestnica:

28. Ivana Simončič, učiteljica — Toplice pri Zagorju.

Prosimo, da prijavijo delegate še druga Zavezina društva

Vodstvo Zaveze.

Jubilejna samopomoč. Odbor je imel svojo sejo dne 22. julija t. l. na Krtini, na domu tov. predsednika Schmeidka. Navzoči: Schmeidek, Dimnik, Gangl, Režek, Sič, preglednika računov Jelenc in Črna-gol.

1. Predsednik otvori sejo, kanštatora sklepčnost ter pozdravlja vse navzoče odbornike in oba pregledovalca računov. — Dalje omenja, da je društvene račune sklenil s koncem solarnega leta, ker se mu to mnogo praktičneje in pregledneje vidi — čemur odbor pritrdi ter odredi, da se tako sklepajo računi tudi za prihodnja leta.

2. Do konca leta 1912 je bilo: a) dohodkov K 9388.64, b) izdatkov 9141.73, c) poštna hranilnica 253.14.

3. a) Imovine je bilo koncem leta 1912 K 8457.70, b) koncem XIII. upravne dobe K 8737.89, torej se je znižala imovina za K 280.19. — Temu primanjkljaju so vzrok trije smrtni slučaj v 4 mesecih zaporedoma.

4. Članov koncem XIII. upravne dobe je bilo 239. Umrli so do 31. XII. 1912 3. Pristopili do 31. XII. 1912 6. Ob koncu l. 1912 je bilo 242 članov.

5. Stanje je bilo a) do 22. julija 1913 K 9632.68, b) koncem l. 1912 K 8457.70. Imovina se je zvišala za K 1174.98.

6. Članov do 22. julija 1913 je bilo: a) do 31. XII. 1912 242, b) umrli 2, c) pristopilo 10. Dne 22. julija 1913 je bilo 250 članov.

7. Glede 9 dolžnikov se sklone, da jih predsednik še enkrat opozori na društvena pravila z ozirom na redno vplačevanje, čemur odbor soglasno pritrdi.

8. Od 1. julija 1912 je umrlo 5 društvnikov. Dediči so prejeli K 2434, vplačila pa znašajo K 436, torej več prejeli kron 1998.

9. V glavno knjigo, ki naj se nabavi, se vpisujejo samo mesečni zaključki.

S tem se zaključuje seja, in predsednik zahvali odbornike za daljno pot in skrb za društveno delovanje in njegovo stanje.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za kranjski šolski okraj je imelo svoj letošnji občni zbor dne

12. junija ob treh popoldne v Kranju v prostorih deške ljudske šole. Navzočih je bilo 20 društvenih članov in članic.

Predsednik tovariš Fran Luznar poudarja v pozdravnem govoru, da ima napredno učiteljstvo pač mnogo osebnih prijateljev, ki upoštevajo njega uspešno delo med narodom; ima pa v naprednih vrstah še več takih prijateljev, ki se mu dobrokajo ob vsakršnih volitvah, a to prijateljstvo izgine takrat in tam, kjer bi se morala pokazati njih prava ljubezen dejansko. Vsa krivda našega gorja leži v tem, da smo prepuščeni zgolj vsakokratnim vladajočim strankam v deželnih zborih. Država je vedno poskrbela, da je imela v šolskem vprašanju prvo besedo, zato bi bilo prav, da nas sprejme med državne uradnike. Le država sama bi nam res zagurala eksistenčni minimum. Podrobno navaža boj, ki so ga uprizorile naše stanovske organizacije v državnem zboru za naše gmotno stanje. Omenja znani Pacherjev predlog glede izpremembe § 55. drž. šolskega zakona, razpravlja o malem finančnem načrtu, ki mu stavijo ovire zdaj Poljaki, zdaj Rusini, zdaj nemško-češka sprava, zdaj zopet celo socialni demokrati. Konča z razpravo žalostnih razmer šolskega in učiteljskega vprašanja na Kranjskem.

Iz tajniškega poročila, ki ga je natančneje podal tajnik V. Rus, posnamemo, da šteje društvo 3 častne in 54 rednih članov. Tekom leta sta bili 2 zborovanji, društveni odbor pa je imel 4 seje. Razpravlja o novem zakonu šolskega nadzorstva za vojvodino Kranjsko; poroča o volitvi 2 učiteljskih zastopnikov in 2 namestnikov v okrajni šolski svet, kjer so dobili društveni kandidati po 54 od oddanih 73 glasov; svetuje, kako naj se zavzema učiteljstvo vsako leto po gotovem načrtu za Zavezine liste; prečita in pojasnjuje važnejše dopise; poroča o mnogih podporah, ki jih je društvo bogato delilo pretečeno leto na prašnje stanovskih organizacij in omenja zasnovane vseh naprednih avstrijskih učiteljskih Zvez, po kateri pridemo gotovo do zmage.

Blagajnik R. Zore poroča, da je vseh letošnjih dohodkov K 348, stroškov pa K 232.60, torej je prebitka K 115.40. Bilanca izkazuje čestega društvenega imetja kron 5969.79.

Pregledovalcem računov se volita učitelja Peter Jocič iz Cerklj in Karel Završnik iz Dupelj. Sklene se, da pristopi društvo k čekovnemu prometu.

Za XXV. glavno Zavezino skupščino se voli 5 delegatov in 3 namestnike.

Dosedanji odbor se voli z vzklikom tudi za prihodnje poslovno leto.

Pri slučajnostih se sprejmeta v nadaljno razrešitev 2 predloga učitelja V. Zirkelbacha, ki merita od strani šolskih oblastev na krivično utesnitev svobode učiteljstva in sta za šolstvo splošnega pomena.

Po dokončanem dnevnem redu zaključni predsednik 23. občni zbor s prošnjo, da se zlasti učiteljstvo kranjskega okraja udeleži proslave 25letnice naše učiteljske Zaveze v čim večjem številu.

Nato se je vršila istotam okrajna pevška vaja za letošnji Zavezini jubilejski koncert.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za mariborsko okolico zboruje v četrtek, dne 7. avg. 1913, v Rušah. Začetek ob 11. uri v hiši g. Alojza Muleja. Vzpored: 1. Zapisnik o zborovanju dne 5. V. v Slivnici. 2. Dopis. 3. Predavanje o »Lepopisu v ljudski šoli«. Predavanje je oglašil s požrtvovalno prijaznostjo tov. August Hauptman. 4. Ogled elektrarne in tvornice za izdelovanje vžigalic, ki sta tik Mulejeve hiše. Na obilno in veselo snidenje vabi odbor.

Nameravano zborovanje Učiteljskega društva za mariborsko okolico v Rušah meseca avgusta mora vsled nastalih ovir izostati. Za odbor: J. Lasbacher.

Književnost in umetnost.

»Zvonček« objavlja v svoji 8. letošnji številki to lepo vsebino: 1. J. Poljanec: Kosovska devojka. Srbska narodna pesem. 2. Davorinov: Oblakom. Pesem. 3. Rado Mejovšek: Alenka in Darko. Pravljičica. 4. Kotorski zaliv. Podoba. 5. Ulica v Plovdivu. Podoba. 6. F. S. Pirc: Boj na Kosovem polju. Zgodovinska črtica. 7. Borisov: Pozdrav. Pesem. 8. Ulica v Plovdivu. Podoba. 9. Vesela voznja. Podoba. 10. Ivo Trošt: Nenavada in nava-

da. Pravljičica. 11. L. O.: Namesto Sahare — morje! Poučna črtica. 12. Cvetko Gorjančev: Pesem o zemlji. Pesem. 13. Tone Rakovčan: Zaklad. Pesem. 14. Vekoslav Zaman: Barčici. Pesem. 15. E. S. Thomson — Drag. Humek: Mačka s smetiščca. 16. Pouk in zabava: Zastavica v podobah. — Rešitev in rešilci. — Natečaj za enozložne besede s samoglasnim r. — Bolgarski vjetniki v Belgradu. — Stirinajstletni junak. — Očala za — krave. — Dinamična patrona kot igrača. — Ameriške ceste. — V človeško kožo vezana knjiga. — Kotiček gospoda Doropoljskega.

Seznam brezplačnih dijaških prenočišč za leto 1913. Ravnokar je izšla lična brošurica pod gorenjim naslovom. Izdala jo je »Jugoslovanska dijaška počitniška zveza«. Vsebuje v treh jezikih pravila zveze, navodila vožnje na srbskih železnicah in ogrskih parobrodih in seznam brezplačnih prenočišč.

Srednješolski vestnik.

»Realne gimnazije ne dobimo! V »Sl. Trgovskem Vestniku« čitamo: »Vse prizadevanje raznih kulturnih in strokovnih društev in korporacij, da bi se tudi na Kranjskem ustanovila, oziroma iz katere sedaj obstoječih gimnazij izpremenila v realno gimnazijo, je bilo zaman. Deželni šolski svet je sklenil, oziroma bil proti ustanovitvi take gimnazije in je sedaj ta akcija za nedogleden čas pokopana. Vlada je bila za to, toda zastopniki S. L. S., ki imajo v deželnem šolskem svetu večino, so glasovali proti. Iz kakšnih razlogov se je to zgodilo, si ne moremo misliti. »Slovenec« pravi, da se je s tem hotelo preprečiti, da bi se sedanja ljubljanska realka ne izpremenila v popolno nemški zavod. Toda realka nima prav nič opravila s tem reformnim zavodom in bi morala ostati taka, kakor je zdaj. Škoda je velika, skoro najbolj v trgovskem interesu, ker bi se bilo nadejati iz realne gimnazije veliko boljšega naraščaja, nego prihaja zdaj iz gimnazij, ki nima za praktično življenje skoro nobene prave izobrazbe. S trgovskega stališča moramo jako obžalovati sklep deželnega šolskega sveta, toda obenem prosimo vse, ki so se dozdej zavzemali za realno gimnazijo, naj to delo nadaljujejo. Res potrebna in koristna stvar mora priti do cilja.«

Politiški pregled.

* Komisarjat na Češkem. — Razpust češkega deželnega zbora. Uradna »Wiener Zeitung« priobčuje dva cesarjeva odloka: glasom prvega se razpušča češki deželni zbor, glasom drugega pa vzpostavlja deželna upravna komisija, ki naj prevzame naloge deželnega odbora in kateri se izrečno podeljuje pravica, da zviša do sedanjih 55 odstotne deželne doklade na 65 odstotkov in uvede tudi poseben davk na pivo. V posebnem pismu na grofa Stürgkha poudarja cesar, da se je pokazala uvedba komisariata neobhodno potrebna, vendar pa je komisariat smatrati za strogo provizoričen, zaradi česar se vlada pozivlja, da stori vse, da se vrnejo na Češko normalne razmere. Poleg cesarskih patentov priobčuje »Wiener Zeitung« tudi statut za deželno upravno komisijo, katere delokrog je enak delokrogu deželnega odbora. V posebnem oficialnem članku piše »Wiener Zeitung« o pomenu cesarjevega ukrepa in konstatira, da bo vlada sedaj podvojila svoje sile, da uvede v deželo nov trajni in boljši red. Članek tudi naglašja, da zahteva vlada razširjenje volilne pravice in pravično nacionalno spravo med obema narodoma.

* »Neue Freie Presse« v Srbiji prepovedana. Srbsko ministrstvo za notranje zadeve je prepovedalo branje »Neue Freie Presse« po vsej Srbiji.

Kranjske vesti.

—r— Nesreča. Edini sin našega vrlega tovariša Ivana Petriča, učitelja v Sp. Šiški, se je podal na gore, ker je bil navdušen planinec. A ta ljubezen do veličastva naših ponosnih gor je postala za gorečega turista Janka Petriča usodopolna. Ko je hotel prelezti nepristopno steno zločeste Skute, ga je dohitela nesreča: padel je v globčino in se ubil. Svojo ljubezen do lepote slovenske zemlje je simpatični mladenič plačal s svojo zgodnjo smrtjo. To se je zgodilo 27. pret. meseca. Ekspedicija, ki je šla ponesrečenca iskat, ga je

dobila mrtvega šele 31. Med reševalci se je posebno odlikoval tov. Kunaver, ki je ob nesreči na Stolu rešil življenje 7 dijakom. — Janka Petriča prepeljejo na dom staršev, odkoder se vrši pogreb v soboto popoldne ob pol 5. — Nas vse je pretresla ta nesreča s svojo silno tragiko, a razumljivo je, da so ubogi starši najbolj prizadeti. Izgubili so sina-edinca, starega komaj 17 let, dovršivšega z odliko VII. gimnazijski razred. Z njegovo smrtjo so zapadli smrti vsi visoki upi, vse jasne sanje o bodočnosti. Zatorej bolesti staršev ni mogoče opisati — umeti jo more le tisti, ki je sam izgubil, kar mu je bilo najdražjega. Tolaži pa naj jih zavest, da z njimi iskreno vsi sočustvujemo in da je mladi Janko v lepoti svojih idealov in načrtov z nenadno smrtjo obvarovan vseh prevar in bojov, ki jih donša življenja vihrajoča sila!

—k— **Nevarno obolet** je jeseniški nadučitelj tov. Jos. Sedlak. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

—r— **Umrj** je dr. Josip Kušar, odvetnik v Kranju, iskren, odkritosrčen prijatelj naprednega učiteljstva. O blagem pokojniku sporočimo prihodnjč več. Blag mu bodi spomin!

—r— **Umrj** je v Ljubljani oče tovariša Franca Gärtnerja, Matej Gärtner, 85. letu svoje dobe. Naše sožalje!

—r— **Die Taten reden!** Gedenkschrift über die Lage der kranjschen Lehrerschaft. — Tako je naslov nemški spomenici o položaju kranjskega učiteljstva, ki je ravnokar razposlana širom kulturnega sveta. — Govori torej, s krvjo resnice pisana knjižica, tako se godi v stoletju prosvete kulturnim delavcem v srečni in slavni vojvodini Kranjski!...

—r— **Odkritje Del-Cottovega spomenika.** Pišejo nam: Opetovano je že bilo preloženo odkritje spomenika Frana Del-Cotta, vrlega tovariša, ki je učiteljeval na Sv. Gori pri Litiji. A naposled se je slavnost vendarle izvršila 15. junija t. l. Čudim se, da o tej slavnosti nihče ni ničesar poročal. Morebiti se je hotelo prizanašati svetogorskega župnika, ki je provzročil, da se je slavnost tako preprosto izvršila, da se je dopisnikom zdelo za malo, da bi o njej poročali v časnikih. In vendar je stvar vredna opisa že zategadelj, da svet spozna, kake »prijatelje« ima učiteljstvo v današnji duhovščini. — Napis na spomenik je oskrbel pokojnikov prijatelj, tovariš Janko Leban. Slove tako:

Mladini blag, goreč učitelj,
a narodu bil zvest si sin,
napredka, delo svobode ljubitelj,
živi naj v časti Tvoj spomin!

Ko se je imelo vršiti odkritje spomenika, je župnik oznanil mašo na podružnici v T. Ker ni kazalo, da bi se slavnost zopet preložila, se je izvršila brez maše. Seveda je bilo le malo domačega ljudstva navzočega in tudi šolske mladine ni bilo, ker so vsi hiteli v T., kjer je bila oznanjena maša. — Tudi kolegov se je žalibog le malo udeležilo in še ti niso imeli kaj jesti, zakaj domači učitelj G. je bil sicer naročil pri organistu obed, a mož ni napravil ničesar, nabrže je dobil od gospoda župnika migljaj. Tovariš Andoljšek je nost vendar izvršila. Tovariš Andoljšek je pokojniku govoril na grobu, a pevci so mu zapeli genljivo nagrobno. Opomniti je, da je bilo navzočih tudi nekaj gospodov uradnikov in gospic iz Litije. Čast jim, da vedo ceniti delo domoljubnega učiteljstva! Prijatelji pokojnikov, tovariš Janko Leban, je poslal te pozdravilne verze:

Sam priti, žal, sem zadržan,
a v duhu z vami sem ta dan,
Iz srca želja mi kipi:
»Spomin Del-Cottov naj živi!«
A vi, ki danes ga slavite,
iskren pozdrav moj vsi sprejmite!

Ob odkritju spomenika je bila navzoča tudi rodovina pokojnikova, soproga gospa Amalija, sin Ciril, učitelj, in Olga, učiteljica.

Štajerske vesti.

—š— **Iz deželnega šolskega sveta.** Deželni šolski nadzornik dvorni svetnik Peter Končnik je nastopil 22. jul. večtedenski dopust.

—š— **Gradec.** Z ozirom na velikansko škodo na Štajerskem, osobito še v glavnem mestu Gradcu samem, ki so jo povzročile ponovne povodnji, je sklepil ministrski predsednik grof Stürgkh sklicati štajerski deželni zbor še tekom meseca avgusta ter mu dati **poslednjo priliko**, da začne iznova delovati. Ko bi pa navzlic temu ne prišlo do nobenega smotrenega dela, bo dež. zbor takoj razpuščen ter začetkom septembra razpisane nove deželno-zborske volitve, ki se bodo vršile novembra in decembra. — Vse štajersko učiteljstvo razpravlja ta ukrep ter upa, da ga deželni poslanci ne bodo pustili — ugoniti! —c.

—š— **Od nameravanega zasedanja štajerskega deželnega zbora meseca avgusta** ne smemo učitelji pričakovati bogve kaj, pravzaprav nič, že z ozirom na službeno pragmatiko državnih uradnikov in saniranje deželnih blagajnic iz državnih predkazov; skratka, ker ni bil mali finančni načrt rešen v poletnem zasedanju državnega zbora. To so vratca, skozi katera bo korakala regulacija naših plač. Najprej se bo moral odsloviti mali finančni načrt v jesenskem zasedanju državnega zbora. Rešitev bo pospešilo že naznanjeno zvišanje kongruje. Ker se država ne bo upala upreti zahtevam duhovništva, a tudi rešitve službene pragmatike ne zapostaviti, zato bo gledala, da čimprej odslovi v jeseni mali finančni načrt. —c.

Istrske vesti.

—i— **Novi konvikt v Pazinu.** Gradbena dela za novi hrvaški konvikt v Pazinu so se že pričela.

Goriške vesti.

—g— **Widrovo »Moje prvo berilo«.** Ne moremo umeti, kako se more katerikoli izkušen šolnik zavzemati za kako drugo knjigo, namenjeno našim malim začetnikom, in ne samo za Widrovo »Moje prvo berilo«, ki edino odgovarja zahtevam in potrebam naših ljudskih šol tako po vsebini, kakor tudi po obliki in ceni. Pisec teh vrstic pozna obe knjigi: Krulčevo in Widrovo. Pa moram brez ozira na vse drugo prostodušno izjaviti, da dajem Widru prednost pred Krulcem v vsakem pogledu — tako seveda tudi glede slik! Widrove, oziroma Gasparijeve slike so preproste, naivne, ljubke, otrokom vidne in umiljive, one v Krulčevi knjigi pa so tujega izvora, polizane in posladkane, da, kakor pravi tovariš iz Štajerske — brezizrazni »Abziehbilder«! — In le nerodna smešnica je, ako kdo trdi, da se je mogoče na podlagi knjige iz vladne monopolizacije naučiti čitanja — v enem dnevu! Take smešnice ne čujemo vsak dan! — Naposled pa moramo tudi vedeti, da je naše samo to, kar pride iz naše organizacije. Kam pa pridemo, ako bomo ob prilikah, ko lahko uveljavimo svoja dela, zamejali to, kar je našega, in svoj lastni uspeh potiskali v kot pred tujim in vrhutega še slabšim blagom?! Zato pa naj živi Widrovo »Moje prvo berilo«! Druga ne potrebujemo in nečemo! Ker nas vsi tepejo in zapostavljajo, bomo vendar uveljavljali sami sebe tam, kjer imamo samo mi odločevati! To zahteva naša moška in stanovska čast!

—g— **Štiridesetletnica** službovanja tovariša Fakina na Repentaboru. — K tej notici, ki smo jo prinesli v zadnjem listu, pripominjamo še, da se je tovariš Janko Leban spomnil tov. Fakina z razglednico, ki slove tako:

Prijatelj dragi mi, Fakin,
bil vedno zvest si Slave sin;
preteklo 40 je let,
kar nam učiš ta »mladi svet«!
Zaslug pridobil si nebroj,
v zaslužen zdaj greš pokoj;
a jaz, stanovski Tvoj sobrat,
prihajam Tebe pozdravljat
in v duhu stresam Ti roko,
ključoč navdušeno tako:
»Prijatelj ljubeznivi,
dobro ti Bog Te živi,
do skrajnih mej človeških dni
naj sreča Te ne zapusti!«

Tržaške vesti.

— Slov. akad. fer. društvo »Balkan« si je izvolilo sledeči odbor: predsednik: tov. Franjo Peric, stud. rer. com.; podpredsednik: tov. Viktor Vovk, stud. iur.; tajnik: tov. Anton Zobec, stud. iur.; blagajnik: tov. Ant. Benčina stud. rer. com.; arhivar: tov. Stanko Gaberščik, stud. iur.

Splošni vestnik.

Važno za vojaške novince. Vojno ministrstvo je izdalo naredbo, po kateri se bodo od letos naprej vojaški novinci, ki so bolj slabotnega zdravja, vežbali v posebnih oddelkih. S takimi novinci se bo postopalo milejše. Kdo se bo uvrstil v oddelke za slabotne novince, bodo odločili vojaški zdravniki. Pri vsakem polku, oziroma bataljonu uvedejo eden ali dva taka oddelka.

Duhovniškemu stanu se lahko odpo-ve. Kongregacija svetih zakramentov je oprostila neapolitanskega duhovnika Cavalieri Arena Rocco njegovih duhovniških dolžnosti, za kar jo je zaprosil, češ, da je bil svoj čas od staršev prisiljen vstopiti v duhovniški stan. Maševal ni že več let. Papež je sklep kongregacije podpisal.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 1248. Kranjsko.
Na petrazredni ljudski šoli v Mengšu se razpisuje nadučiteljsko mesto z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje.
Pravilno opremljene prošnje naj se službenim potom tuuradno predložijo do 25. avgusta 1913.
Prosilci, *ki v kranjski javni šolski službi še niso stalno nameščeni, morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da imajo popolno fizično sposobnost za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku, dne 19. julija 1913.

Št. 2728.
V šolskem okraju ljubljanske okolice se razpisujejo naslednja učna mesta z zakonitimi prejemki v stalno nameščenje:
1. tri učna mesta na osemrazredni deški ljudski šoli v Spodnji Šiški in sicer eno učno mesto z

omejitvijo na moške prosilce, obe drugi učni mesti pa brez takšne omejitve.
2. eno učno mesto na šestrazredni ljudski šoli pri D. M. v Polju;
3. eno učno mesto na šestrazredni ljudski šoli na Vrhniki;
4. nadučiteljska služba na dvorazredni ljudski šoli v Št. Jurju;
5. eno učno mesto na dvorazredni ljudski šoli v Preski;
6. učno in voditeljsko mesto na enorazredni ljudski šoli z začasnim 2. razredom v Škocijanu;
7. po eno učno in voditeljsko mesto na enorazrednih ljudskih šolah v Rakitni, Zapotoku in Zelmljem;
Pravilno opremljene prošnje za eno izmed teh učnih mest je za vsako posebej predpisanim službenim potom semkaj vlagati do 31. avgusta 1913.
V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državno-zdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo.
C. kr. okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 26. julija 1913.

Na vse prijatelje

dobre kave!

Ste pokusili kavo z kavinim pridatkom : Franck : ? Dobite na mizo čvrstejši ter barvovitejši zvretok. — : Franck : iz zagrebške tovarne je le pravi z kavinim mlinčkom.

emp 160/25.643

Jernej Bahovec

naslednik: IVAN GAJŠEK

- trgovina s papirjem -

Sv. Petra cesta št. 2.

priporoča slavnemu učiteljstvu in drugemu občinstvu svojo bogato zalogo

šolskih potrebščin, papirja, zvezkov, šolskih knjig, pisalnega in risalnega orodja, umetnin, trgovskih knjig, razglednic itd.

Anton Krušič,

krojaški mojster in trgovec v Gorici

Tržaška ulica števil. 16

v lastni hiši

in Tekališče Fran Jožefa št. 39.

Moja delavnica se nahaja v bližini slov. kmetiške šole.

Opozarja se gg. odjemalce, da je došla ravnokar velika množina raznovrstnega blaga najrazličnejših kakovosti iz avstrijskih in angleških tovarov

za vsak stan.

Posebno se priporočam cenjenim gg. učiteljem v mestu in na deželi.

Zahajajte samo v lokale, kjer imajo na razpolago naš list!

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga s omejenim izmetvom.

Promet do konca julija K 109.318.22.

Uradne ure: Vsak četrtek od 1/2. — 1/3. popoldne in vsako soboto od 6.—7. zvečer.

Naznanilo. Kdor želi od zadruga kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v poštinih znakah. Na prošnje brez vpošiljatve navedenih znamk se ne odgovarja.

Knjigoveznica

Anton Janežič

Ljubljana

Florijanska ulica 14

se priporoča slav. šolskim vodstvom in gg. učiteljem za izvrševanje vseh v knjigoveško stroko spadajočih del.

Pri večjih naročilih 10% popusta.

Ali ste že član društva »Jubilejska samopomoč«?

Društveniki so lahko učitelji, njihove žene in učiteljice po Kranjskem, Štajerskem, Primorskem in Koroškem. V društvo se sprejemajo le oni, ki še niso stari nad 45 let.

Pri pristopu v društvo se plača pristopnina, ki se ravna po starostnih letih in sicer do 25 let 2 K 50 h, od 25 do 30 let 5 K, od 30 do 35 let 10 K, od 35 do 40 let 15 K, od 40 do 45 let 20 K; poleg tega še 2 K za prvi smrtni slučaj, 2 K letnine, 1 K vpisnine, 30 h upravnine in 20 h poštuine.

Letno se plačuje 30 h upravnine in 2 K za rezervni fond, ki je znašal koncem XII. upravne dobe 8052 K 99 h.

Po društvenikovi smrti izplača načelnništvo takoj zakonitim dedičem tolikokrat po 2 K, kolikor je društvenikov (sedaj 250). Po smrti društvenika plačajo drugi društveniki po 2 K za nadaljni slučaj smrti.

Vsa pojasnila glede pristopa v društvo daje predsednik IVAN SCHMEIDEK, učitelj v Krtini, p. Dob.